

Interne managementletter

Tussentijdse rapportage interne audit functie

Versie: Na behandeling in DT
Datum: 22 November 2021
Auteur: Johan Kastanja (interne accountant gemeente Leiden)
Kenmerk: Z/21/3323376

Tussentijdse bevindingen Leiden in control

Gemeente Leiden

Inhoudsopgave

1. Inleiding bij de managementletter 2021	2
2. Top 5 focusgebieden.....	3
2.1. Tussentijdse conclusie top 5 focusgebieden	4
2.2. Mate in control van proces (Europese) aanbestedingen	5
2.3. Mate in control van misbruik en oneigenlijk gebruik, integriteits- en frauderisico's	6
2.4. Mate in control informatiebeveiliging.....	7
2.5. Mate in control van borging privacygevoelige informatie	8
2.6. Mate in control gevolgen COVID-19 voor rechtmatigheid.....	9
2.7. Mate in control van proces Jeugdhulp (via Tijdelijke Werkorganisatie Holland Rijnland).....	10
3. Leiden in control: uitgevoerde audits	11
3.1. De processen in scope van de interne audit functie in 2021	12
3.2. Procesbeschrijvingen in Engage	13
3.3. Foutieve betaling – intern geconstateerd en ook weer gecorrigeerd	13
4. Actualiteiten, gebeurtenissen en ontwikkelingen	14
4.1. Nieuw samenwerkingsmodel voor de bedrijfsvoering in de Leidse regio	15
4.2. Opdrachtbevestiging jaarrekeningcontrole 2021 en auditplan 2021 van Deloitte.....	15
4.3. De definitieve invoering van de rechtmatigheidsverantwoording – nog even geduld.....	16
4.4. Digitalisering van audits – kleine stappen vooruit	16
4.5. Goede samenwerking tijdens de interim controle 2021.....	16
4.6. Nieuwe interne accountant gemeente Leiden per 1 oktober 2021.....	17
Bijlage A Belangrijkste bevindingen per cluster per proces.....	18

1. Inleiding bij de managementletter 2021

In deze managementletter 2021 wordt tussentijds gerapporteerd over "Leiden in Control" in 2021, zoals ook is opgenomen in het algemeen controleplan 2021 van de gemeente Leiden (Z/21/3239166). De managementletter gaat in op de uitgevoerde audits en de top 5 focusgebieden zoals vastgesteld door de Raad (zie ook resp. hoofdstuk drie en vier van het algemeen controleplan 2021).

Via "Leiden in Control" creëert de gemeente Leiden een lerende organisatie: een organisatie die systematisch interne controles uitvoert op de belangrijkste financiële processen en systemen en die fouten en verbeterpunten daarin zelf constateert en vervolgens gepaste actie onderneemt.

De managementletter 2021 bevat:

- in hoofdstuk 2 diverse actualiteiten, specifieke ontwikkelingen en gebeurtenissen;
- in hoofdstuk 3 een stand van zaken van de top 5 focusgebieden;
- in hoofdstuk 4 een samenvatting van de tussentijds uitgevoerde audits, inclusief detailinformatie over de uitgevoerde audits per cluster.

In april 2022 zal het rapport van bevindingen interne audit functie verschijnen, waarbij over heel 2021 wordt gerapporteerd.

NB. Deze managementletter moet gelezen worden in samenhang met het algemeen controleplan 2021 van de interne audit functie.

2. Top 5 focusgebieden

Via het algemeen controleplan 2021 is met de gemeenteraad en het college een top 5 aan focusgebieden afgesproken waaraan de interne audit functie in 2021 voor het belangrijkste deel haar tijd en aandacht zal besteden. Tevens is daarin vastgelegd dat de interne audit functie over al deze focusgebieden expliciet zal rapporteren.

In dit hoofdstuk is per focusgebied een paragraaf opgenomen waarin de tussentijdse bevindingen van 2021 zijn uitgewerkt.

In het algemeen controleplan zijn de gebieden 'informatiebeveiliging' en 'privacygevoelige informatie' als één focusgebied benoemd. In dit hoofdstuk is ervoor gekozen apart te rapporteren.

2.1. Tussentijdse conclusie top 5 focusgebieden

Elk jaar wordt gerapporteerd over een aantal top focusgebieden via de rapportage van de interne audit functie (interne accountant van de gemeente Leiden). Voor 2021 geldt een top 5 aan focusgebieden¹². **De tussentijdse conclusie van de IAF is dat er een verbetering is vast te stellen.** De IAF is van mening dat op alle vlakken hard wordt gewerkt en stappen worden gemaakt op 4 van de 5 focusgebieden. Voor het focusgebied (1) mate in control van proces Europese aanbesteding is de kleur (en daarmee de mate van in control) tussentijds wel aangepast van oranje naar groen. Hieronder wordt dit verder toegelicht. Op basis van gesprekken met vakspecialisten van CISO/IB&P, de uitkomsten van de verbijzonderde interne controles en cluster gesprekken is de volgende tussenstand inzichtelijk gemaakt (onder het overzicht staat de legenda met een beknopte uitleg van de kleur):

Top 5 focusgebieden Leiden in control	ML 2021	VvB 2020	ML 2020
1 Mate in control van proces Europese aanbestedingen			
2 Mate in control van misbruik en oneigenlijk gebruik, integriteits- en frauderisico's			
3 Mate in control informatiebeveiliging en privacygevoelige informatie			
4 Mate in control rondom de gevolgen van de coronamaatregelen voor de rechtmatigheid			
5 Mate in control van proces Jeugdhulp (via Tijdelijke Werkorganisatie Holland Rijnland)			

Legenda:

ML = managementletter (van de interne audit functie)

VvB = verslag van bevindingen (van de interne audit functie)

Groen = goed in control (mogelijk nog kleine aandachtspunten)

Oranje = nog niet helemaal in control (er zijn nog veel en/of grote aandachtspunten)

Een belangrijke wijziging betreft de mate van in control van het focusgebied Mate in control van het proces Europese aanbestedingen. In het verslag van bevindingen 2020 stond dit focusgebied nog op oranje. De voornaamste reden voor de aanpassing van de mate in control naar groen betreft het voorlopige resultaat van de rechtmatigheidsfouten naar aanleiding van de controle op de naleving van de Europese aanbestedingen door de IAF. Het tussentijdse bedrag van de onrechtmatigheidsfouten is flink gedaald van € 904.709 (heel 2020) naar € 160.270 (januari t/m september 2021). Het aantal foute dossiers is gedaald van zes naar twee. De IAF maakt hierbij een kanttekening dat de controle nog niet geheel is afgerond, er staan nog een aantal inhoudelijke vragen open en de tussentijdse controle is uitgevoerd op de uitgaven tot en met september 2021. In het voorjaar van 2022 wordt de controle afgerond voor (de uitgaven van) heel 2021. Mogelijk neemt bedrag aan rechtmatigheidsfouten van € 160.270 nog iets toe door enerzijds de uitgaven in oktober tot en met december 2021 en anderzijds door een toename van het aantal onrechtmatigheidsdossiers. Op moment het aantal onrechtmatigheidsfouten weer richting het niveau van 2020 toenemen, dan kan de mate van in control weer oranje worden in het verslag van bevindingen. Maar ondanks deze disclaimer, een erg goed resultaat tot nu toe! In de volgende hoofdstukken wordt verder inhoudelijk gerapporteerd over de focusgebieden.

¹ Deze focusgebieden zijn terug te vinden in het algemeen controleplan 2021 (Z/21/3239166).

² De focusgebieden gaan verder dan de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoording.

2.2. Mate in control van proces (Europese) aanbestedingen

Belangrijkste boodschappen IAF:

- In totaal zijn er door de interne audit functie twee (2020: zes) financiële onrechtmatigheden geconstateerd met een voorlopige foutbedrag van € 160k (2020 € 905k). Hierbij wordt wel de kanttekening gemaakt dat het een tussentijdse controle betreft op uitgaven tot en met september 2021. Begin van volgend jaar wordt deze controle geactualiseerd voor de uitgaven over heel 2021 en zal het bedrag aan onrechtmatigheden waarschijnlijk toenemen (in euro's en mogelijk ook nog aantallen). Door tussentijdse daling van ruim 80% gaat het oordeel van de IAF voorlopig naar groen!
- Regelgeving rondom (Europees) aanbesteden blijft ingewikkelde materie. De kennis en awareness bij de medewerkers is toegenomen. Toch blijft aandacht voor dit onderwerp noodzakelijk. Dit vraagt om regelmatige kennisupdates. Naast de bepaling van de juiste aanbestedingsvorm, is ook een zo'n realistische inschatting van de opdrachtwaarde van belang.
- Contractmanagement is nog niet helemaal op orde, hier wordt hard aan gewerkt. De basis hiervoor is een juist, volledig en tijdig gevulde database met alle contracten, contractwaarde, einddata, verlengingsopties, wijze van aanbesteden etc. Met de invoer van Proquiro zijn verbetering doorgevoerd, maar betrouwbare managementinformatie hieromtrent is er nog niet. Het uitstel van het nieuw financieel systeem naar begin 2023 (waar ook een nieuwe inkoop/contract systeem onderdeel van uitmaakt) zorgt voor enige vertraging in verbeteringen op het gebied van contractmanagement. Wel geeft het de mogelijkheid dit nieuwe systeem bij ingebruikname goed in te richten.

Nb. Dit betreffen de financiële rechtmatigheidsfouten waarvan in de bijlage een detailoverzicht is opgenomen. In de bijlage is ook een detailoverzicht opgenomen van de formele rechtmatigheidsfouten.

2.3. Mate in control van misbruik en oneigenlijk gebruik, integriteits- en frauderisico's

Medio 2021 (oordeel IAF): Ultimo 2020 (oordeel IAF): 	Alle bestuurders, leiding- gevend en medewerkers 	Alle budgetten, IT-systemen en processen
Duurzame aandacht voor Integriteitsmanagement In 2021 staat integriteitsmanagement nog steeds op de agenda van de managers. Het onderwerp integriteit is ondergebracht bij de Concernstaf (SMC). De concernadviseur juridische kwaliteitszorg coördineert de uitvoering van de integriteitsagenda. Binnen alle clusters en teams wordt in meer of mindere mate aandacht besteed aan integriteit. Het is onderwerp van gesprek bij sollicitatiegesprekken, tijdens werkoverleggen en bij functioneringsgesprekken. Uitgangspunt is om het onderwerp bespreekbaar te maken en te houden, vaak aan de hand van concrete, actuele voorbeelden die dichtbij de medewerkers staan. Nadrukkelijk wordt ook de relatie onderkend met het thema Ondernijning en privacy en informatiebeveiliging. Er is inmiddels een inwerkprogramma voor nieuwe medewerkers en er zijn bewustwordingssessies. Uit de gevoerde cluster gesprekken met de interne accountant blijkt dat clusters veelal goed bezig zijn met dit onderwerp.	Levensloop medewerker is basis voor integriteitsmanagement binnen Leiden Gemeentebrede fraude risicoanalyse vastgesteld Binnen de gemeente Leiden bestaat al jaren aandacht voor het voorkomen en signaleren van fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik. Eind 2019 is mede naar aanleiding van de aanbeveling van de externe accountant een begin gemaakt met het systematisch vastleggen van frauderisico's en de daarbij te treffen beheersmaatregelen. In 2020 is de frauderisicoanalyse in het DT behandeld en vastgesteld door het College. Vanuit een totaal inventarisatie van risico's inclusief passende beheersmaatregelen is een top 8 frauderisico's vastgesteld. Vanwege het structurele karakter van de frauderisicoanalyse is deze opgenomen in de P&C-cyclus, waarbij jaarlijks een update zou moeten plaatsvinden.	Belangrijkste boodschappen IAF: - Vanuit de uitgevoerde interne audits over 2021 alsmede de gevoerde cluster gesprekken heeft de interne audit functie geen fraudegevallen of integriteitsschendingen geconstateerd die hier gerapporteerd dienen te worden. Wel hebben er in 2021 een aantal gesprekken tussen leidinggevende en medewerkers plaatsgevonden over issues die raken aan integriteit. N.B. Er is geen specifiek onderzoek naar gedaan door de IAF, wel is het expliciet ter sprake gekomen in de gevoerde cluster gesprekken. - De integriteitsagenda is in 2020 vastgesteld voor twee jaar. Draag zorg voor een nieuwe integriteitsagenda en stel deze tijdig vast. - Blijft integriteit en frauderisico's periodiek bespreken, in zowel de cluster MT's en diverse teams binnen de clusters. - Tijdens de gesprekken met de clusters werd aangegeven dat de thema's integriteit en fraude goed bespreekbaar wordt gemaakt binnen de teams. Echter het actualiseren van de frauderisicoanalyse heeft nog niet bij alle clusters plaatsgevonden. Actualiseer tenminste eenmaal per jaar de frauderisicoanalyse binnen de teams, agendeer de frauderisicoanalyse ook jaarlijks in het MT. Terugkoppeling hiervan moet plaatsvinden aan de interne accountant.
Tone-at-the-top Eind november heeft een bijeenkomst integriteit plaats voor raads- en collegeleden plaatsgevonden. Tijdens deze bijeenkomst gaat de raad en het college met elkaar in gesprek over integriteit en worden ervaringen en perspectieven gewisseld. Ook wordt gewerkt aan een actualisatie van de gedragscode voor zowel het college als de raad. Een goed voorbeeld doet volgen.		

2.4. Mate in control informatiebeveiliging

Medio 2021 (oordeel IAF):	Ultimo 2020 (oordeel IAF):	Alle medewerkers CIO, FG & CISO Applicatiebeheerders	Alle budgetten, IT-systemen en processen
			
Informatiebeveiliging in control?	Strategie Digitale Veiligheid		
De gemeente Leiden is verantwoordelijk voor de beveiliging en continuïteit van gegevens van burgers en ondernemers. De hack op de gemeente Hof van Twente in december 2020 heeft duidelijk gemaakt wat de impact kan zijn op de continuïteit van de dienstverlening. Dit kan ook de gemeente Leiden overkomen. Naar aanleiding van de onderzoeken en rapportages die de gemeente Hof van Twente heeft gepubliceerd op haar website, heeft de informatiebeveiligingsdienst (IBD) een factsheet gepubliceerd met lessen die andere gemeenten hieruit kunnen trekken en schrijft de dienst een aantal aanbevelingen voor. Naar aanleiding van de factsheet heeft Informatiebeveiliging en privacy (IB&P) is een analyse gemaakt en specifieke aandachtspunten benoemd. Deze komen terug in de belangrijkste boodschappen van de IAF. In 2021 hebben de clusters in samenwerking met de Chief Information Security Officer (CISO) risico-inventarisaties afgerond om de specifieke risico's rondom digitale veiligheid te inventariseren. Ook zijn diverse cyberoefeningen uitgevoerd in samenwerking met de VRHM.	In 2021 is de Strategie Digitale Veiligheid vastgesteld en is gericht op de volgende doelen: • de cyberweerbaarheid en het vergroten van privacy bewustzijn; • (het voldoen aan) de Baseline informatiebeveiliging Overheid (BIO) en de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG); • het beveiligen van systemen bovengemiddeld op orde houden; • snel herstel bij calamiteiten. En gaat meer specifiek in op: 1. Bevordering veilige cultuur en gedrag; 2. Technische beveiligingsmaatregelen; 3. (Bestuurlijke) Risicomanagement en ketenafhankelijkheid; 4. Continuïteit van de dienstverlening; 5. Cyberincidenten en datalekken; 6. Leveranciers; 7. Privacy programma; 8. Naleving en verantwoording.		
ENSIA verantwoording 2021 is gestart	Gedrag van individuen blijft cruciaal		
De ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) verantwoording voor 2021 is inmiddels gestart. Met (ICT) leveranciers en ketenpartners die een cruciale rol spelen in de primaire bedrijfsvoering moeten nog afspraken gemaakt worden en aansluitend getoetst worden op naleving van privacy en informatiebeveiliging.	Het vergroten van veilig- en privacy bewust gedrag van medewerkers is geen ad hoc taak, maar moet continu gestimuleerd, gestuurd en gemeten worden. Naast integriteit maakt een introductie over informatiebeveiliging en privacy, en het belang hiervan voor de werkzaamheden, onderdeel uit van het introductieprogramma voor nieuwe medewerkers. Om gericht onderwerpen onder de aandacht te brengen, kennis te vergroten, veilig gedrag te bewerkstelligen en daarop te meten is er een e-learning beschikbaar die op de werkplek wordt aangeboden. De e-learning is inmiddels 2x uitgezet, maar het aantal deelnemers is nog laag.		
Belangrijkste boodschappen IAF			
• De basis op orde is het uitgangspunt voor digitale weerbaarheid: (informatie)systemen, configuraties en risico's op primaire en vitale processen moeten in beeld en vastgelegd zijn. Continueer de periodieke gesprekken hierover met het Servicepunt71. • Het opstellen van continuïteitsplannen voor de gemeentelijke processen door de clusters behoeft aandacht. • Maak de ketens en de afhankelijkheden van partners en leveranciers daarin inzichtelijk en leg deze vast. Zorg voor aandacht voor het stellen van eisen ten aanzien van IB&P maatregelen in ketensamenwerkingen. • Blijf aandacht houden op (nieuwe) ketenoverschrijdende risico's op het gebied van veilig gedrag en gegevensverwerking (bijv. externe zorgpartijen). • Blijf focussen op veilig gedrag van medewerkers onder andere door te sturen op deelname van medewerkers aan de e-learning. • Ondanks het feit dat systemen en eigenaarschap zijn belegd bij het Servicepunt71, stel kritische vragen om zekerheid te verschaffen dat de basisprocessen (autorisatiebeheer, wijzigingenbeheer en back-up en restore) goed zijn ingericht. • Besteed in de periodieke gesprekken met CISO/IB&P aandacht aan bovenstaande boodschappen.			

2.5. Mate in control van borging privacygevoelige informatie

Ultimo 2021 (oordeel IAF): 	Ultimo 2020 (oordeel IAF): 	Alle bestuurders, leidinggevend en medewerkers 	Alle budgetten, IT-systemen en processen
Privacy 'timmer' goed aan de weg Het privacy programma kent een looptijd van twee tot drie jaar. De organisatie is al ruim een jaar onderweg en ligt op koers. De IAF heeft geconstateerd dat de eerste actiepunten, actiepunten met een hoge prioriteit, grotendeels zijn afgevoerd. Daarmee komt de organisatie in een nieuwe fase in het Privacy programma, waarbij meer in detail wordt gewerkt aan het eisenpakket uit de AVG. Met de komst van het Privacy programma is een manier gevonden om niet alleen in kaart te brengen waar de gemeente Leiden staat, maar ook concreet duidelijk te maken wat er nog moet gebeuren om de doelen te bereiken. Hoewel die doelen wellicht nog niet op korte termijn haalbaar zijn, is de IAF van mening dat met deze hulpmiddelen wij meer dan ooit <i>in control</i>. Om echt in volledig in control te komen en te blijven is voortvarendheid, gedragenheid en inzet van de lijn en het management noodzakelijk.		Afronden prioriteiten uit de nulmeting De tussenstand van het privacy programma en genomen acties en prioriteiten naar aanleiding van de nulmeting is ook door de interne accountant gedeeld en kort besproken tijdens de cluster gesprekken in november 2021. Uit deze gesprekken blijkt dat de tussenstand van opvolging van de acties uit de nulmeting wordt herkend. Uit hoofde van de nieuwe meting en rapportage in het voorjaar van 2022 wordt een goede voortgang verwacht van de genomen acties.	Belangrijkste boodschappen IAF Het uiteindelijke streven is om uit te komen op een volwassenheidsniveau vier (op een schaal van niveau één (niet compliant) tot niveau vijf (volledig compliant en geoptimaliseerd)). Om hier te komen zullen de verschillende Leidse clusters elk jaar uitvoering moeten geven aan de concrete maatregelen die zij ontvangen naar aanleiding van de tussentijdse meting (actualisatie) die wordt uitgevoerd om te kijken waar het cluster staat.
Uitgevoerde acties in 2021 nulmeting In 2021 zijn uit hoofde van het privacy programma en de nulmeting zijn diverse acties uitgevoerd door de clusters, samen met de privacy officer (vakspecialist privacy). De acties betroffen onder andere het opschonen van afdelingsschijven, start maken met de Wet politie gegevens (WPG) audit, starten met de aanschaf van anonimiseerssoftware, uitvoeren van DPIA's, het houden van privacy quizen.		Datalekken en DPIA's In totaal zijn er in 2021 binnen Leiden 23 (2020: 30) datalekken gemeld bij de IB&P. Van de 23 datalekken in 2021 zijn er 20 (2020: 20) bij de Autoriteit Persoonsgegevens gemeld, dit is in voorkomende gevallen een wettelijke verplichting. In feite zijn dit er een stuk meer, omdat er bij cluster PHV (Burgerzaken) een koppelingsfout in het systeem zat. Hierdoor zijn veel opgevraagde akten naar verkeerde adressen verzonden. Deze datalekken zijn in sommige gevallen 'in bulk' gemeld en geregistreerd. In 2021 zijn negen data protection impact assessments (DPIA's) uitgevoerd. Daarnaast zijn er twee DPIA's geüpdatet naar aanleiding van proceswijzigingen. Een DPIA is een instrument om vooraf de privacy risico's van een gegevensverwerking in kaart te brengen. En om daarna maatregelen te kunnen nemen om de risico's te verkleinen.	Het ene cluster zal volwassenheidsniveau vier makkelijker en/of sneller kunnen bereiken dan het andere cluster. Op basis van prioriteit en capaciteit staat de privacy officer de teams zoveel mogelijk bij in de uitvoering van de maatregelen. Belangrijkste aandachtspunten betreffen: • Het uitvoeren van een nulmeting voor de clusters projectbureau en concernstaf; • Het zo spoedig mogelijk oppakken de resterende prioriteiten uit de nulmeting van 2020; • Het borgen van het privacy programma via een PDCA cyclus; • Ga als cluster periodiek in gesprek met IB&P over advies en ondersteuning bij het afronden van prioriteiten en acties.

2.6. Mate in control gevolgen COVID-19 voor rechtmatigheid

Medio 2021 (oordeel IAF):	Ultimo 2020 (oordeel IAF):	Gehele organisatie	
De gevolgen van COVID 19		Rechtmatigheid uitgaven	
Het COVID-19 virus heeft zijn weerslag op het gebied van <u>getrouwheid</u> van de gemeentelijke financiën: - wat bedragen de extra kosten of gederfde inkomsten en welke compensatie gaat de rijksoverheid hiervoor geven; - waarderingssissues bijvoorbeeld rondom de grondexploitatie; en het COVID-19 virus heeft zijn weerslag op het gebied van <u>rechtmatigheid</u> van de gemeentelijke financiën: - mogelijke wijzigingen in opzet, bestaan en werking van interne beheersingsmaatregelen door thuiswerken, minder beschikbaar zijn van medewerkers of nieuwe of aangepaste baten – en lasten stromen; - hoe moet worden omgegaan met uitgaven waar geen of geen afgesproken prestatielevering tegenover staat.		In november 2020 heeft een werkgroep mogelijke rechtmatigheidsissues in kaart gebracht waar mogelijk rechtmatigheidsissues kunnen spelen. Waar nodig zijn acties ondernomen om de risico's te beperken en is door tijdige acties de rechtmatigheid niet in het geding gekomen. Hierbij is in een aantal gevallen besluitvorming van raad of college voorgelegd en/of (coulance)regelingen opgesteld. Ook is de raad tussentijds op de hoogte gehouden van de genomen steunmaatregelen en de financiële gevolgen. De ingezette acties hebben ook positief effect op de rechtmatigheid van uitgaven 2021. Het merendeel van het werk vindt digitaal plaats. De processen zijn daarop ingericht, zodat er geen sprake van wijziging of doorbreking van beheersmaatregelen als gevolg van COVID 19.	
Getrouwheid gemeentelijke financiën		Gevolgen voor de jaarrekening 2021	
Op het gebied van de gemeentelijke financiën is de raad door middel van tussentijdse brieven en bij de voortgangsrapportages meegenomen in de gevolgen van COVID-19. Binnen ieder cluster zijn de gevolgen voor de financiën en de bedrijfsvoering van COVID-19 een vast onderwerp op de agenda's. Dit blijkt ook uit de gesprekken tussen de cluster MT's en de interne accountant. Medio november 2021 was dit een specifiek onderwerp tijdens de clustergesprekken. Uit deze gesprekken blijkt dat de clusters bewust zijn van de risico's en effecten en zijn maatregelen waar nodig getroffen. De genomen maatregelen zijn, zoals de clusters aangeven, altijd in overleg met specialisten genomen (jurist, financieel adviseur) en besloten door de daartoe bevoegde orgaan (Directieteam, College of Gemeenteraad).		COVID-19 heeft gevolgen voor de jaarrekening 2021. Bij het opstellen dient rekening gehouden te worden met bijgewerkte verslaggevingsregels en uitspraken van de commissie BBV en de extra SISA regelingen uit hoofde van de compensatieregelingen vanuit het rijk. Voor het jaarrekeningdossier moet, net als in 2020, een COVID-19 impactsanalyse worden opgesteld.	
		Belangrijkste boodschappen IAF:	
		- De uitvoering van de TOZO-regeling is uitbesteed aan Regionaal Bureau Zelfstandigen (RBZ) Rotterdam (maar de gemeente Leiden heeft wel de eindverantwoordelijkheid). De regeling is opgenomen in de SISA-bijlage. De controle hierop zal volgens afspraak worden uitgevoerd door de accountant van RBZ Rotterdam. Aandachtspunt betreft de tijdige aanlevering van de SISA-bijlage en de controleverklaring door RBZ Rotterdam. - Zorg waar nodig voor een actualisatie van (coulance)regelingen en/of besluiten rondom kwijtschelding van bijvoorbeeld huur en/of verstrekte subsidies. - Draag zorg voor een goede dossiervorming op moment wordt afgeweken van huidig beleid als gevolg van COVID-19 en (coulance)regelingen en/of besluiten. Dit kan bijvoorbeeld spelen bij het niet terugvorderen van verstrekte subsidies waarbij het College op basis van de hardheidsclausule in de algemene subsidieverordening kan afwijken. De volgende boodschappen uit het verslag van bevindingen 2020 zijn nog steeds van toepassing: - Maak gewijzigde contractvoorwaarden rondom zorg inzichtelijk en toets deze (steekproefsgewijs); - Leg afwijkend gemaakte afspraken met zorgaanbieders vast in een addendum; - Maak inzichtelijk welke keuzes zijn gemaakt rondom verleende subsidies en waarom bepaalde subsidies wel of niet anders worden vastgesteld dan initieel verleend.	

2.7. Mate in control van proces Jeugdhulp (via Tijdelijke Werkorganisatie Holland Rijnland)

Medio 2021
 (oordeel IAF):

Ultimo 2020
 (oordeel IAF):

**Cluster PMO
 TWO Holland Rijnland**

**Financiële administratie
 Jeugdhulp via TWO HR**

De audit informatie vanuit TWO

De uitvoering van de Jeugdhulp heeft de gemeente Leiden ondergebracht bij Tijdelijke werkorganisatie (TWO) Holland Rijnland. Omdat de uitvoering van de Jeugdhulp is ondergebracht bij TWO voert de Interne Audit Functie geen aparte audits uit.

In principe wordt het oordeel over het in control zijn rondom Jeugdhulp binnen Leiden afgeleid uit de controleverklaring van de onafhankelijke accountant (afgelopen drie jaar een goedkeurende controleverklaring). De verwachting is dat over 2021 wederom (net als de afgelopen drie jaar) een goedkeurende controleverklaring door de accountant van de TWO Holland Rijnland afgegeven

Daarnaast voert TWO zelf interne controles uit aan de hand van hun intern controleplan dat ter informatie wordt verstrekt aan de deelnemende gemeenten. Deze controles worden van steeds betere kwaliteit en verwacht wordt dat de interne controles voor 2021 tijdig worden afgerond.

De rol van regiefunctionaris voor de jeugdlasten en bijbehorende balansspecificaties en toelichtingen in de jaarrekening is inmiddels belegd.

Nieuwe governance jeugdhulp

De huidige overeenkomst van de gemeenten en de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Holland Rijnland voor de uitvoering van jeugdhulp loopt eind 2021 af. De gemeenten van de regio hebben de ambitie om meer te sturen op transformatie van de jeugdhulp en deze ambitie wordt versterkt door de financiële druk van uitgaven aan jeugdhulp op de begrotingen. Het is de wens van de gemeenten om beleidsinhoudelijk en bestuurlijk dichter op de uitvoering van jeugdhulp te zitten. Het advies is om de nieuwe governance vorm te geven door de oprichting van een nieuwe GR Serviceorganisatie Zorg (bedrijfsvoering GR) waarbij de portefeuillehouders Jeugd van de gemeenten zelf het bestuur vormen. De IAF verwacht dat de wijziging van de governance geen negatieve gevolgen heeft voor de interne beheersing op de uitgaven jeugdhulp en de mate van in control.

Belangrijkste boodschappen IAF:

- Het is op dit moment nog niet zeker of de SVB een goedkeurende controleverklaring afgeeft voor de PGB's in 2021 (in 2020 geen goedkeurende controleverklaring). Naar verwachting moeten aanvullende werkzaamheden worden uitgevoerd om de rechtmatigheid van de PGB-uitgaven te kunnen vaststellen.
- Ook voor 2021 zal de controle op de prestatielevering PGB's Jeugd voor de gemeente Leiden worden uitgevoerd door de Toetspraktijk.
- Regel deze extra werkzaamheden structureel, waarbij mogelijk ook inzet vanuit het team toezichthouders rechtmatigheid WMO en Jeugd een bijdrage kan leveren.

3. Leiden in control: uitgevoerde audits

Zoals beschreven in de inleiding van deze managementletter is "Leiden in Control" op moment dat de gemeente systematisch interne controles uitvoert op de belangrijkste financiële processen en systemen en de fouten en verbeterpunten daarin zelf constateert en vervolgens gepaste actie onderneemt.

De indeling van dit hoofdstuk is als volgt:

- Hoofdstuk 4.1 wordt een samenvatting gegeven van de door interne audit functie uitgevoerde verbijzonderde interne controles op de processen die voor 2021 in scope zijn
- Hoofdstuk 4.2 gaat kort in op het belang van de procesbeschrijvingen.
- Hoofdstuk 4.3 gaat in op een foutieve betaling bij het cluster PMO. De foutieve betaling is intern geconstateerd en ook weer gecorrigeerd (terugontvangen).

In bijlage A zijn de detailbevindingen van de door die IAF uitgevoerde audits (verbijzonderde interne controles) opgenomen.

3.1. De processen in scope van de interne audit functie in 2021

In de tabel hieronder zijn de processen opgenomen waarop door de IAF audits zijn uitgevoerd. De uitgevoerde werkzaamheden variëren tussen uitgebreide audits (full scope) tot navraag van de stand van zaken bij de proceseigenaren (update verbeterpunten) of review werkzaamheden.

Processen binnen Leiden in control audit		
	2020	2021
Gemeentebreed	5	4
1 (Europees) Aanbesteden	full scope	full scope
2 IT Governance en informatie(beveiligings)beleid	ism IB&P	-
3 Integriteits- en frauderisico's, misbruik en oneigenlijk gebruik	ism integriteitscoördinator	ism integriteitscoördinator
4 Informatiebeveiliging en privacygevoelige informatie	ism IB&P	ism IB&P
5 Beheersing inkomende subsidies	update VP	update VP
Cluster concernstaf	0	1
6 Gemeentelijke belastingen en heffingen	-	BSGR
Cluster Publiekszaken	3	2
7 Wabo (omgevingsvergunningen)	update VP	full scope
8 Parkeren (m.n. vergunningen en naheffingen)	review	review
9 Burgerzaken (leges)	full scope	-
Cluster Stedelijke Ontwikkeling	4	4
10 Erfpacht	full scope	full scope
11 Grondexploitatie / Leids Planproces	full scope	full scope
12 Aan- en verkoop vastgoed	update VP	full scope
13 Exploitatie vastgoed	full scope	full scope
Cluster Participatie & Maatschappelijke Ontwikkeling	5	4
14 Wmo (maatschappelijke ondersteuning)	full scope	full scope
15 Werk & Inkomen (door interne controle binnen PMO)	full scope	full scope
16 Jeugdhulp (grotendeels via Holland Rijnland)	review	full scope
17 Subsidieverstrekkings	full scope	full scope
18 Stadsbank	full scope	-
Cluster Beheer	4	1
19 Havengelden	moet nog plaatsvinden	-
20 Inzameling & Reiniging	update VP	-
21 Exploitatie sportaccommodaties	update VP	full scope
22 Regie Integraal Beheer (RIB)	vervallen	-
Projectbureau	2	1
23 Projectcontrol	update VP	update VP
24 Beheersing urenverantwoording ten laste van projecten	moet nog plaatsvinden	-
DZB (uitgevoerd door IC DZB)	3	3
25 Inkopen en betalingen	full scope	full scope
26 Uitvoering WSW - Salarisproces	full scope	full scope
27 Verkopen (detacheringen e.d.)	full scope	full scope
Totaal aantal processen binnen Leiden in control	26	20

Op hoofdlijnen gaat het bij het uitvoeren van de audits om het krijgen van zekerheid dat de beheersingsmaatregelen rondom de processen qua opzet, bestaan en werking toereikend zijn om de getrouwheid en rechtmatigheid van het proces te waarborgen. Belangrijke conclusie is dat de uitkomsten van de audits over de eerste zes tot acht maanden van 2021 laten geen bijzonderheden zien. Dit wijst erop dat de **mate in control overall niet is gewijzigd t.o.v. 2020**. De mate van in control zijn overall scoort, net als in 2020, een **voldoende**.

Dit betekent niet dat alles goed gaat en dan er geen verbeteringen door te voeren zijn. De bevindingen vanuit de audit zijn verwerkt in de controlememo's per proces en besproken met de proceseigenaren. Ook in de clustergesprekken tussen de interne accountant en de cluster MT's zijn de uitkomsten van de audits en de noodzakelijke stappen voor verbetering ter sprake gekomen. Wat deze interne managementletter niet bevat is een tussentijds dashboard van de mate van in control. Dit dashboard over 2021 zal worden opgenomen in het intern verslag van bevindingen 2021 dat in april/mei 2022 wordt opgeleverd.

De detailbevindingen van de uitgevoerde audits zijn opgenomen in bijlage A.

3.2. Procesbeschrijvingen in Engage

Omdat een groot deel van de werkzaamheden van de IAF is gericht op het beoordelen van opzet, bestaan en werking van de belangrijkste beheersmaatregelen (keycontrols) binnen de processen om te komen tot een getrouwe en rechtmatige (financiële) verantwoording, zijn de in 2019 opgestelde procesbeschrijvingen in de applicatie Engage belangrijk voor de IAF. De procesbeschrijvingen zijn veelal het beginpunt van de audit. Afgesproken is dat het actueel houden van de procesbeschrijvingen een verantwoordelijkheid is van de lijnorganisatie. Door de externe accountant is geadviseerd om in de aanwezige procesbeschrijvingen de beheersmaatregelen die als keycontrol gelden duidelijker zichtbaar te maken. Tijdens de verbijzonderde interne controles 2021 is hier door team AOIC ook op gelet en zo nodig over geadviseerd en gerapporteerd. Deze bevindingen zijn aansluitend besproken in de clustergesprekken met de interne accountant. Uit de bevindingen en gesprekken blijkt dat clusters hier wel mee bezig (zijn geweest) en processen hebben beschreven, geactualiseerd en/of verwerkt in Engage. Echter is dit nog niet voor alle processen gebeurd, of volgt dit de komende maanden. Vanuit de IAF wordt hier continue aandacht aan gegeven en voor gevraagd.

3.3. Foutieve betaling – intern geconstateerd en ook weer gecorrigeerd

In september 2021 heeft een foutieve betaling plaatsgevonden bij het cluster PMO (team W&I). De foutieve betaling had betrekking op uitbetaling van een bijzondere bijstand aan één bijstandsgerechtigde. Deze fout is intern zelf geconstateerd en is het bedrag ook vrijwel direct terugontvangen. Door het cluster is een notitie geschreven over de toedracht en welke acties worden/zijn ondernomen om een dergelijke foutieve betaling in de toekomst te voorkomen. Deze gebeurtenis is op 18 november gedeeld en toegelicht aan de Commissie van de Rekeningen en zal ook terug te vinden zijn in de managementletter van Deloitte. De IAF heeft met Deloitte concrete afspraken gemaakt om samen op te trekken om met grote mate van zekerheid vast te stellen of dit inderdaad een incident betrof en om vast te stellen of er voldoende waarborgen zijn getroffen.

4. Actualiteiten, gebeurtenissen en ontwikkelingen

In dit hoofdstuk aandacht voor actualiteiten, ontwikkelingen en gebeurtenissen:

- (2.1) Nieuw samenwerkingsmodel voor de bedrijfsvoering in de Leidse regio;
- (2.2) Samenwerking met Deloitte tijdens de interim controle 2021;
- (2.3) Opdrachtbevestiging jaarrekeningcontrole 2021 en het auditplan 2021 van Deloitte;
- (2.4) De definitieve invoering van de rechtmatigheidsverantwoording – nog even geduld;
- (2.5) Digitalisering van audits – kleine stappen vooruit;
- (2.6) Nieuwe interne accountant gemeente Leiden per 1 oktober 2021

4.1. Nieuw samenwerkingsmodel voor de bedrijfsvoering in de Leidse regio

Het definitieve principebesluit is genomen. De bedrijfsvoering, concreet Servicepunt71, komt naar Leiden. Een ontwikkeling waar de afgelopen weken en maanden veel over is gepubliceerd. Er moeten nog een aantal stappen genomen worden richting een definitief besluit, maar de stap naar het versterken van de samenwerking en het garanderen van kwaliteit en continuïteit komt steeds dichterbij. Er wordt gewerkt aan de nieuwe samenwerkingsvorm via een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling (centrumregeling). De inbedding in Leiden begint waarschijnlijk mei 2022. De medewerkers van het servicepunt71 komen in dienst van de gemeente Leiden onder de huidige arbeidsvoorwaarde en er volgt een transitieperiode van 2 tot 3 jaar. De IAF volgt deze ontwikkeling vanwege:

- De inbedding/aansluiting van de werkprocessen en werkwijzen van Servicepunt71 met Leiden en de gevolgen voor de interne beheersing en "Leiden in Control";
- Het Servicepunt71 geeft jaarlijks assurance af bij de beheersactiviteiten zij uitvoert ten behoeve van de deelnemende klantorganisatie. Deze assurance is mede gebaseerd op het assurance-rapport van Baker Tilly. Met het overgaan van het Servicepunt71 naar de gemeente Leiden is de vraag of deze jaarlijks af te geven assurance nog steeds noodzakelijk en/of wenselijk is. Het is wel het juiste moment om met de regiogemeenten in gesprek te gaan over de meerwaarde van deze assurance, verwachtingen naar elkaar uit te spreken en concrete afspraken te maken. De interne accountant van de gemeente Leiden gaat op korte termijn in overleg met de concerncontrollers Oegstgeest, Leiderdorp en Zoetermeer om een eerste verkenning te doen. In het verlengde hiervan liggen ook de nog openstaande actiepunten vanuit de managementletter van het Servicepunt71, waar de gemeente Leiden mogelijk verantwoordelijk voor wordt in het geval dat assurance over de dienstverlening wordt verwacht.

4.2. Opdrachtbevestiging jaarrekeningcontrole 2021 en auditplan 2021 van Deloitte

Op 13 oktober jl. heeft de gemeente Leiden de opdrachtbevestiging ontvangen voor de controle van de jaarrekening 2021. De opdrachtbevestiging gaat in op verduidelijking en verantwoordelijkheid van de accountant voor de controle van de jaarrekening, aanverwante onderwerpen en op te leveren rapportages door de accountant. Daarnaast bevat de opdrachtbevestiging ook de verantwoordelijkheid van de gemeente Leiden. De opdrachtbevestiging is op 20 oktober jl. getekend door de griffier, namens de gemeente Leiden.

Elk jaar wordt door Deloitte een auditplan uitgebracht en gedeeld met de gemeenteraad (Commissie voor de Rekeningen). Het auditplan voor de jaarrekeningcontrole 2021 is een samenvatting van de wijze waarop Deloitte de controle van de jaarrekening 2021 zal verrichten en de wijze waarop de aanpak tegemoetkomt aan de verwachtingen van de gemeenteraad. Het auditplan gaat in op een aantal belangrijke boodschappen, waaronder de goedkeuringstolerantie en materialiteit, de reikwijdte en uiteenzetting van de controle, communicatie en rapportage en actualiteiten. Een conceptversie van het auditplan 2021 is vooraf gedeeld met / beoordeeld door de interne accountant. Uit de beoordeling zijn verder geen bijzonderheden gekomen. De verwachting is dat Deloitte de definitieve versie naar de gemeenteraad stuurt en besproken wordt in de Commissie voor de Rekeningen op 13 januari 2022.

4.3. De definitieve invoering van de rechtmatigheidsverantwoording – nog even geduld

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording met ingang van het boekjaar 2022 is nog steeds niet definitief. De wetswijziging die de invoering mogelijk maakt moet nog in de Tweede Kamer behandeld worden. Toch wordt er op dit moment nog vanuit gegaan dat het invoeringsjaar 2022 zal zijn.

De komst van de rechtmatigheidsverantwoording is inmiddels uitgebreid besproken met de gemeenteraad (commissie voor de rekening), college en ambtelijke organisatie. Omdat Leiden reeds een in-control statement kent, zal zoveel mogelijk worden aangesloten bij de bestaande inrichting van de interne beheersing. Uitwerking van de komst van de rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen in het Algemeen Controleplan 2021 van de interne audit functie.

Hoewel het nog wachten is op de definitieve invoering, is de Kadernota rechtmatigheid 2020 door de commissie BBV uitgebracht. Ook zijn er inmiddels diverse notities en handreikingen verschenen rondom de rechtmatigheidsverantwoording die ervoor zorgen dat er steeds beter zicht komt op de impact en de mogelijke invulling van de komst van de rechtmatigheidsverantwoording. Op het moment dat de wetswijziging en daarmee de verplichte invoering van de rechtmatigheidsverantwoording van kracht is, zullen een drietal verordeningen moeten worden aangepast op een aantal punten. Deze aanpassingen zullen in een apart raadsvoorstel aan de raad worden voorgelegd. Het gaat om de volgende verordeningen:

- Controleverordening gemeente Leiden 2014 (RV 14.0051);
- Controleprotocol voor de accountantscontrole jaarrekening 2014 en verder (RV 14.0054);
- Financiële verordening gemeente Leiden 2020 (RV 20.0024).

4.4. Digitalisering van audits – kleine stappen vooruit

In het algemeen controleplan 2021 van de interne audit functie is uitgebreid ingegaan op de digitalisering van de audits en de plannen voor 2021. Tot op heden zijn een aantal succesvolle pilots uitgevoerd, is er ervaring opgedaan met visualiseren van data en hebben er trainingen plaatsgevonden voor het werken met een Business Intelligence data-analyse tool (PowerBI). In 2021 is gestart met een pilot om arbeidsintensief werk ten aanzien van de controle op de naleving van de Europese aanbestedingsregels via digitalisering te verbeteren (visualisatie van de gebruikte data, minder jaarlijks repeterend werk en sneller relevante inkoopdossiers in beeld voor nader onderzoek). Uiteraard blijven er altijd uitdagingen en zijn niet alle gewenste pilots opgepakt. Het is lastig om los te komen van de waan van de dag. Het ontsluiten van data via een 'datawarehouse' is nog een belangrijke (niet aanwezige) randvoorwaarde om verder te komen. Op korte termijn vindt een evaluatie plaats en worden de nodige acties bepaald.

4.5. Goede samenwerking tijdens de interim controle 2021

Inmiddels is de interim controle 2021 van Deloitte afgerond en kan ook voor deze controleperiode worden teruggekeken op een prettige samenwerking. Tijdens de interim-controle en jaarrekeningcontrole richten wij ons op een goede samenwerking met Deloitte en het Servicepunt71. Belangrijk is om elkaar te vinden in de uit te voeren werkzaamheden, zodat dit leidt tot efficiënte audits. Een belangrijk aspect van samenwerken is verwachtingsmanagement. Het

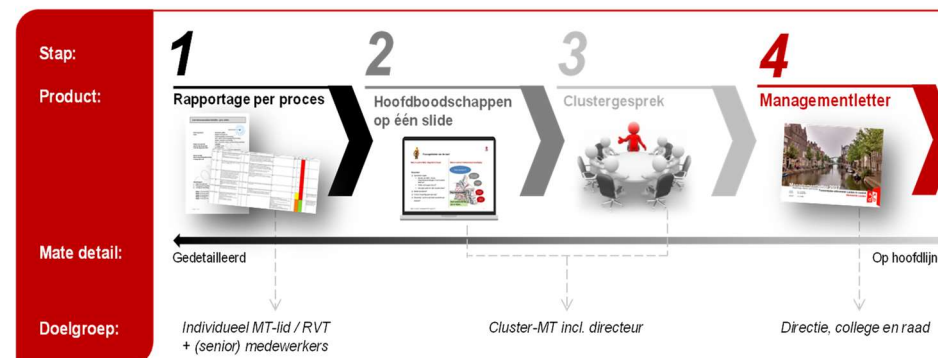
open gesprek en het maken van duidelijke en realistische afspraken heeft ervoor gezorgd dat de interim-controle 2021 goed is verlopen. De tool EQili heeft wederom zijn nut bewezen, het zorgt een efficiënte manier van dossiervorming voor zowel de Gemeente Leiden als Deloitte. De IAF was erg tevreden over de oplevering door de lijnorganisatie, alle op te vragen stukken zijn aangeleverd. De IAF ziet wel mogelijkheden voor verbeteringen in de afstemmen en deelt dit nog met Deloitte (en Servicepunt71) via een evaluatiegesprek.

4.6. Nieuwe interne accountant gemeente Leiden per 1 oktober 2021

Per 1 oktober 2021 is Johan Kastanja de nieuwe interne accountant van de gemeente Leiden en neemt daarmee het stokje over van Bea Vrijhof. Johan is registeraccountant (RA) en heeft veel ervaring met gemeenten vanuit diverse functies. Hiermee is de positie van de interne accountant weer voor vast ingevuld en is de kwaliteit van de IAF op dit punt geborgd. Op 13 januari 2022 zal Johan zich voorstellen aan de Commissie voor de Rekeningen.

Bijlage A | Belangrijkste bevindingen per cluster per proces

De diverse organisatieonderdelen ontvangen sinds 2017 geen uitgebreide versies van de verslagen van bevindingen. De individuele proceseigenaren / Mt-leden ontvangen per proces wel een rapportage met de bevindingen van de interne audit functie (stap 1). Vervolgens vat de interne audit functie de belangrijkste boodschappen vanuit de uitgevoerde werkzaamheden bij alle onderzochte onderwerpen, processen en IT-systemen samen in een presentatie per cluster (stap 2). De interne audit functie schuift aan in het MT waar ook de clusterdirecteur bij aanwezig is, licht de belangrijkste boodschappen toe en bespreekt met het MT de openstaande acties. Gelijktijdig wordt het managementcommentaar opgehaald (stap 3). De documenten van stap 1 tot en met 3 samen vormen voor het betreffende cluster de 'managementletter'. Nadat alle clustergesprekken zijn gevoerd stelt de interne audit functie een managementletter (tussentijds) of verslag van bevindingen (einde van het jaar) op in schriftelijke vorm met de belangrijkste boodschappen en bevindingen op hoofdlijnen t.b.v. directie, college en raad (stap 4).

De audit van DZB is nog onderhanden. Hierover wordt in het verslag van bevindingen 2021 gerapporteerd. Voor de onderdelen Concernstaf, Lakenhal en Erfgoed Leiden (ELO) zijn geen specifieke audits uitgevoerd; hierover zijn dan ook geen bevindingen opgenomen.

Hieronder zijn de relevante detailbevindingen (boodschappen) opgenomen van de door de IAF uitgevoerde audits (zie tabel van hoofdstuk 3.1.):

- De controle op de naleving van Europese aanbestedingen van alle clusters, inclusief een detaillijst van de (tussentijdse) financiële én formele rechtmatigheidsfouten. Formele rechtmatigheid (zoals procedurefouten) is het (niet) naleven van financiële wetgeving met niet directe financiële gevolgen. Formele rechtmatigheidsfouten worden wel opgenomen in het accountantsverslag van de externe accountant, maar hebben geen invloed op het accountantsoordeel over de jaarrekening. Financiële rechtmatigheidsfouten (zoals overschrijding van de EU aanbestedingsdrempels) beïnvloeden wel het accountantsoordeel;
- Cluster Publiekszaken, Handhaving en Veiligheid;
- Cluster Stedelijke Ontwikkeling;
- Cluster Participatie & Maatschappelijke Ontwikkeling;
- Cluster Beheer;
- Cluster Projectbureau.

Deze boodschappen (opgesteld door de IAF) zijn ontleend uit de presentaties van de interne accountant die medio november besproken zijn met de clusters. De boodschappen aan de clusters zijn hieronder één-op-één overgenomen om de herkenbaarheid van deze boodschappen voor de clusters te vergroten.

Bevindingen EU aanbestedingen – alle clusters (pagina 1 van 2)

Boodschappen EU- aanbesteding

1. De clusters zijn goed bezig! Uit de tussentijdse controle op de EU aanbestedingen blijken geen nieuwe financiële rechtmatigheidsfouten in 2021 en is het foutbedrag aanzienlijk gedaald (zie volgende pagina voor een detailoverzicht).
2. Zorg ervoor dat de aanbestedingsregels en monitoring/vastlegging van de uitnutting van contracten niet op de achtergrond verdwijnen. Het zijn blijvende aandachtspunten. Nú een goed resultaat betekent niet altijd een goed resultaat!
3. Continueer nauwe samenwerking met de contractmanager en bespreek aflopende (inhuur) contracten. Juiste monitoring leidt tot tijdige nieuwe aanbestedingen en voorkomt onrechtmatigheidsfouten.

Boodschappen EU aanbestedingen – alle clusters (pagina 2 van 2)

Voorlopige financiële rechtmatigheidsfouten

Opdrachtschrijving	Crediteurnaam	Cluster	Foutbedrag 2020 (uitgaven heel 2020)	Foutbedrag 2021 (uitgaven tm sept. 2021)	Toelichting
Onderhoud E-installaties	Heijmans Utiliteit	Stedelijke Ontwikkeling	488.364	-	Uitgaven hebben betrekking op E-installaties. De nieuwe aanbesteding is afgerond en de opdracht is gegund. Derhalve zal deze opdracht in 2021 geen onrechtmatigheid zijn.
Levering en onderhoud ICT-applicatie (Key2-applicaties)	Centric	PHV	14.139	-	Geen wijzigingen t.o.v. vorig jaar, derhalve doorgetrokken. Om bedrijfsvoeringsredenen loopt het contract door. Het is aan de clusters/budgethouders om (opnieuw) te inventariseren of deze opdracht aanbesteed gaat worden of niet. Het contract is overgenomen door SP71 i.h.k.v. VRIS. Derhalve zijn de uitgaven veel lager dan voorgaand jaar.
Levering en onderhoud ICT-applicatie (BARS & Erfpacht)	DieCie BV	PHV	124.919	-	Geen wijzigingen t.o.v. vorig jaar, derhalve doorgetrokken. Om bedrijfsvoeringsredenen loopt het contract door. Het is aan de clusters/budgethouders om (opnieuw) te inventariseren of deze opdracht aanbesteed gaat worden of niet. Het contract is overgenomen door SP71 i.h.k.v. VRIS. Derhalve zijn de uitgaven lager dan voorgaand jaar.
Ingenieursdiensten parkeergarages	Witteveen+Bos	Projectbureau	19.869	-	Geen uitgaven m.b.t. deze opdracht.
Opname en notuleren raads- en collegevergaderingen	NotuBiz Nederland BV	Griffie	153.207	133.299	Geen wijzigingen t.o.v. vorig jaar, derhalve doorgetrokken. Om bedrijfsvoeringsredenen loopt het contract door tot in gebruik name van nieuwe huisvesting.
Onderhoud ciekamer (Levering (en vervolgens onderhoud van) audiovisuele installatie)	Techno Desk BV	Concensaf Griffie	104.211	26.971	Geen wijzigingen t.o.v. vorig jaar, derhalve doorgetrokken. Om bedrijfsvoeringsredenen loopt het contract door.
Voorlopige financiële rechtmatigheidsfouten			904.709	160.270	

Voorlopige formele rechtmatigheidsfouten

Opdrachtschrijving	Crediteurnaam	Cluster	Foutbedrag 2020 (uitgaven heel 2020)	Foutbedrag 2021 (uitgaven tm sept. 2021)	Toelichting
Inhuur projectmedewerker herhuisvesting	Arcadis	Projectbureau	7.459	-	Geen uitgaven m.b.t. deze opdracht.
Onderhoud perscontainers	Sidcon Milieutechniek	Beheer	42.877	52.432	Contract verlengd terwijl er geen verlengoptie in het contract is opgenomen.
Inhuur data-analist controller	Bas Consultancy	DZB	58.738	ntb	Vraag o/s
Adviseur thema duurzaamheid	Over Morgen	Stedelijke Ontwikkeling	62.000	5.000	Opdracht is enkelvoudig onderhands aanbesteed, echter had deze opdracht meervoudig onderhands moeten worden aanbesteed.
Interimmanagement	ViS Detachering ViS Interim Specialisten	Projectbureau	-	59.800	De verlengopties zijn overschreden.
Voorlopige formele rechtmatigheidsfouten			171.074	117.232	

Bevindingen – Cluster Publiekszaken, Handhaving & Veiligheid (PHV)

Boodschappen WABO

- Er zijn problemen geweest met de invoering van de nieuwe applicatie Powerbrowser. Met name automatische koppelingen met andere systemen werken nog niet. Hierdoor zijn handmatige workarounds zijn ingesteld;
- Er is een achterstand met in rekening brengen van leges (ongeveer zes maanden). Volgens het cluster zijn deze achterstanden ingelopen. Dit wordt door de IAF tijdens de 2^e half jaar audit vastgesteld;
- Interne tarievencontrole is niet uitgevoerd en vastgesteld (is nog niet overgedragen naar lijn vanuit project).

Boodschappen Parkeeropbrengsten

Straatparkeren en parkeergarages

Straatparkeren en parkeergarages:

1. Op grond van onze werkzaamheden komen wij tot een overall conclusie "Voldoende". De interne beheersing rondom de opbrengsten van straatparkeren en parkeergarages is op het beoogd niveau;
2. De lijnafdeling ontvangt de controleverklaringen van P1 en SPHV en stelt met terugwerkende kracht maandelijkse rapportages op. De interne accountant beoordeelt de controleverklaringen en stelt deze beoordeling beschikbaar aan de externe accountant.

Boodschappen Parkeeropbrengsten Parkeervergunningen

Parkeervergunningen:

De interne beheersing rondom de opbrengsten parkeervergunningen is nog niet op het beoogd niveau. Onze overall conclusie is "Verbetering gewenst" met name op de rechtmatigheidsaspecten en de 3 verbeterpunten uit 2020 (zie ook volgende sheet).

Actiepunten uit 2020 zijn ongewijzigd:

1. De randvoorwaarden voor het uitvoeren van data-analyse werkzaamheden zoals betrouwbare en toegankelijke data, goede analysetools en personele vaardigheden zijn nog niet afdoende aanwezig.
2. Inefficiënties en onnodige kosten doordat gebruik wordt gemaakt van twee verschillende applicaties. Bij de invoering van het nieuwe financiële systeem wordt onderzocht of Key2Parkeren kan opgaan in het nieuwe financiële systeem.
3. Het structureel beleggen en verder uitbouwen van het raamwerk in PowerBI blijft een wens die moeilijk realiseerbaar lijkt. Controles vinden nog ad hoc plaats. De ambitie is om de processen structureel vast te leggen en te controleren.

Boodschappen Parkeeropbrengsten Parkeervergunningen

In de tussentijd moeten er wel controlewerkzaamheden plaatsvinden om de rechtmatigheidsaspecten (recht/hoogte/duur) te controleren. Ongeacht of er gewerkt kan worden met PowerBI. Hiervoor is een actueel controleplan nodig.

De vragen in bijlage II van het reviewmemorandum van team AOIC kunnen als leidraad worden gezien voor deze controlewerkzaamheden Zoals:

- 1) Sluiten de bedragen van de verstrekte parkeervergunningen aan op de verordening?
- 2) Zijn op één adres meer vergunningen verstrekt dan volgens de verordening is toegestaan?
- 3) Zijn de vergunningen verleend aan de juiste personen?
- 4) Overige relevante artikelen uit de verordening.

Bevindingen – Cluster Stedelijke Ontwikkeling (SO)

Boodschappen Aan- & Verkoop vastgoed

Bij het Grond- & Vastgoedbedrijf is aandacht nodig voor de continuïteit van de werkzaamheden. Binnen het team is één verwerper aanwezig.

Er is formatie gecreëerd om nog een verwerper aan te nemen. Momenteel wordt daarvoor extern ingehuurd.

Boodschappen Erpacht

- De **procesbeschrijving** “Erpacht mutatie en facturatie” is **nog niet geactualiseerd** naar aanleiding van de ingebruikname van het nieuwe IT systeem TotalLink per 1 januari 2021. Beschrijf hierbij ook de beheersingsmaatregelen binnen het proces die essentieel zijn om de belangrijkste risico's af te dekken. Team AO/IC kan, indien gewenst, een review op de procesbeschrijving uitvoeren.
- Het is raadzaam om alert te blijven dat in het verleden eventuele verschillen kunnen zijn ontstaan. Hierbij kan worden gedacht aan verloopdatum erpacht of de eerste herzieningsdatum. Wij adviseren dan ook om de **betrouwbaarheid van de contractenadministratie**, zeker bij “oudere” contracten, intern te controleren en vast te leggen. Op deze wijze kunnen eventuele verschillen worden gesignaleerd en gecorrigeerd.

Boodschappen Verhuuropbrengsten vastgoed

- Op grond van onze werkzaamheden komen wij tot de overall conclusie: **Voldoende**.
 - De huurinkomsten zijn volledig verantwoord.
 - Er zijn voldoende acties ondernomen om de debiteurenstand te minimaliseren. Het blijft echter nog wel een aandachtspunt. Daarom adviseert team AO/IC om de debiteurenstand te blijven controleren.
- Rechtmatigheidsverantwoording (Beleidskader vastgoed):
- Uit de controle blijkt dat de meest recente taxatie plaatsvond in 2018. In het tussenliggende jaar is de taxatie geactualiseerd op basis van huidige marktprijzen (CPI-gegevens).
 - Een taxatie vindt, volgens de procesbeschrijving, eens per twee jaar plaats. In het jaar 2020/2021 heeft dit niet plaatsgevonden. De proceseigenaar geeft aan dat het aanpassen van de huur door de COVID-19 situatie ook niet wenselijk is, **maar dat het wel goed is om vooruit te kijken voor het jaar 2022**.
 - Het risico bestaat dat de verhuurwaarde niet marktconform is. Team AO/IC raadt aan om een **plan te maken** en te bepalen welke objecten prioriteiten hebben om als eerste getaxeerd te worden.

Bevindingen – Cluster Participatie & Maatschappelijke Ontwikkeling (PMO)

Boodschappen Subsidieverstrekingen

Proces loopt goed!

- De subsidies zijn rechtmatig verstrekt en de subsidieelasten zijn juist, volledig en tijdig verantwoord in de financiële administratie. Functiescheiding in BPMone is voldoende en toereikend zichtbaar.
- In de verbijzonderde interne controle is op het niveau van deelwaarnemingen vastgesteld dat de sub-administratie aansluit op de financiële administratie
- Aandachtspunt: De vereiste documentatie t.b.v. de subsidietoekenningen wordt vaak niet tijdig ontvangen. In de meeste gevallen meldt de subsidieontvanger dit van tevoren en stemt de gemeente in met uitstel. Het is van belang om in alle gevallen de afstemming en eventueel verleende uitstel zichtbaar te documenteren.

Overzicht nog openstaande verbeterpunten:

- Doormandatering op beleidsmedewerkerniveau bestaan momenteel verschillende afspraken over. Uniformiteit volgt bij implementatie Easyfunders.
- Doorontwikkeling subsidieondersteuning (loopt ook i.v.m. komst Easyfunders)
- Aansluiting subadministratie - financiële administratie: minimaal 1x per jaar

Boodschappen WMO

- **Actualiseren en uitbreiden van de procesbeschrijving** in de applicatie Engage. Hierbij is te denken aan:
 - actualisatie genoemde wet- en regelgeving;
 - actualisatie vanwege ingebruikname van de nieuwe WMO-applicatie CSAM.
- **In kaart brengen van beheersmaatregelen** van het primaire proces, zoals het verwerken van BRP-mutaties. Op deze wijze wordt het gehele stelsel van beheersmaatregelen inzichtelijk gemaakt. Vervolgens kan bekeken worden of de werkzaamheden efficiënter dan wel effectiever kunnen worden uitgevoerd.
- Verder bouwen aan de **samenwerking met de Wmo-toezichthouders en vastleggen van de werkwijze**. Het verdient tevens de aandacht om de mogelijkheden voor het samenstellen een **fraudeteam** te onderzoeken. Dit team kan bestaan uit een afvaardiging van de ketenpartners die periodiek samenkomt om casussen te bespreken en informatie uit te wisselen.

Bevindingen – Cluster Beheer

Boodschappen Exploitatie sportaccommodaties

- De tarievencontrole 2021 heeft niet plaatsgevonden. Hierdoor bestaat een hoog risico op ongewenste belangenverstrengeling (op het gebied van controletechnische functiescheiding).
- Er ontbreken huur- en gebruiksovereenkomsten (die tweezijdig zijn ondertekend).
- Een periodieke aansluiting per kwartaal / op totaalniveau tussen Decade en Recreatex is niet beschreven in Engage en (nog) niet geïmplementeerd/uitgevoerd.

Bevindingen – Projectbureau

Boodschappen Inkomende subsidies

- Team AO/IC concludeert dat de processen in opzet, bestaan en werking **goed** zijn. De opzet van de processen Aanvraag, Beheer en Verantwoording van Inkomende subsidies zijn toereikend en het bestaan hiervan is vastgesteld.
- Uit de verbijzonderde interne controle van het 1e halfjaar zijn **geen bijzonderheden vastgesteld**, met uitzondering dat team AO/IC bij 1 project een key control nog niet kon vaststellen omdat deze key control later dit jaar pas plaatsvindt.
- In 2021 heeft er een verbetertraject plaatsgevonden.
- Er zijn slagen gemaakt in de rolverdeling/eigenaarschap. Er is een onderverdeling gemaakt tussen begunstigde (projectmanager), subsidiecoördinator, financieel adviseur en budgethouder.
- Het verbetertraject heeft er toe geleid dat er 2 aparte processtromen binnen Inkomende subsidies zijn, namelijk categorie 1 waarbij geen controleverklaring nodig is en categorie 2 waarbij wel controleverklaring nodig is. Deze onderverdeling is gemaakt om onderscheid te maken in omvang werk en doorlooptijd/deadline van de processen Aanvraag, Beheer en Verantwoording.

Boodschappen Projectbeheersing

1. De beheersingsmaatregelen binnen de processen zijn **nog niet vertaald naar een beschrijvingen in de applicatie Engage**, naar verwachting wordt dit afgerond in Q1-2022.
2. Evalueer de noodzaak tot verbetering van de informatievoorziening aan de gemeenteraad door op een structurele basis informatie te verschaffen.
Reactie PB: Inmiddels is het verbeterproces op het gebied van projectbeheersing dusdanig uitgerold binnen het PB dat een jaarlijkse voortgangsrapportage weinig extra toegevoegde waarde lijkt te hebben.
3. Er zijn nog geen interne richtlijnen op papier vastgesteld met betrekking tot het onderhandelingsproces, documentatievereiste en gewenst gedrag in de samenwerking met marktpartijen.
4. Wij vragen de aandacht voor voldoende kritische analyses en uniformiteit bij de analyses van de plankosten (planningsoptimisme).

Boodschappen Projectbeheersing

Welke acties zijn ondernomen op eerdere boodschappen / verbeterpunten:

1. Een actueel overzicht per project met de belangrijkste contracten en overeenkomsten die voor dat project zijn afgesloten en met aandacht voor de belangrijkste bepalingen die niet aan de aandacht van het projectteam mogen ontsnappen.
Zoals het er nu uitziet kan het nieuwe financiële systeem en met name de projectenmodule hier een oplossing voor bieden aangezien belangrijke documenten gekoppeld kunnen worden aan een project.
2. De projectmanagers krijgen wekelijks automatisch een uitdraai van de gemaakte uren voor hun project in hun mailbox. Naar aanleiding daarvan kunnen ze aangeven of de gemaakte uren terecht zijn geschreven op hun project. Dit verloopt goed en is een verbetering t.o.v. voorgaande jaren.